

თავი 3 ვეცნობით პოლიტიკას

1. წინასიტყვაობა: რა უნდა ისწავლოს მოსწავლემ?

დემოკრატიული მოქალაქეობისა და ადამიანის უფლებათა შესახებ სწავლების მიზანს წარმოადგენს გარკვეული უნარების განვითარება მოსწავლეებში და მათი აღჭურვა შესაბამისი საშუალებებით, რათა მოსწავლეებმა მონაწილეობა მიიღონ იმ გადაწყვეტილებების მიღების პროცესებში, რომლებიც ეხება მათ ინტერესებსა და იმ საზოგადოების ინტერესებს, რომელსაც ისინი ეკუთვნიან.

კონკრეტულ ქმედებას ვასრულებ მხოლოდ მას შემდეგ, რაც მივიღებ გადაწყვეტილებას, ანუ, როდესაც მეცოდინება, რა მსურს. ამ საკითხისადმი უფრო ანალიტიკური მიდგომით, ეს ნიშნავს იმას, რომ პიროვნებას გაცნობიერებული უნდა ჰქონდეს საკუთარი ინტერესები და განსაზღვრული უნდა ჰქონდეს მათი პრიორიტეტულობა, ან კარგად უნდა იცნობდეს და შესწავლილი ჰქონდეს საკითხი, პრობლემა თუ კონფლიქტი და მხოლოდ ამის შემდეგ მიიღოს გადაწყვეტილება, მოქმედების რა კურსი აირჩიოს ან რა კურსს დაუჭიროს მხარი. საკითხის შესწავლა, თავის მხრივ, გულისხმობს საკითხის სწორ აღქმას, ხოლო სწორი აღქმისათვის საჭიროა სარწმუნო ინფორმაცია.

აქედან გამომდინარე, მოსწავლეებს უნდა ესმოდეთ მნიშვნელოვანი პოლიტიკური საკითხები, რაც, ერთი მხრივ, ემსახურება ამ მოვლენების მოსწავლეების მიერ გაცნობიერებას (პოლიტიკის „შესახებ“ სწავლა), ხოლო, მეორე მხრივ, მოსწავლეებში გარკვეული კომპეტენციების განვითარებას, რაც მათ საშუალებას აძლევს, დამოუკიდებლად იმოქმედონ საჭირო დროს: მოიპოვონ ინფორმაცია, აწარმოონ პოლიტიკური საკითხისა თუ პრობლემის ანალიზი, ჩამოიყალიბონ სწორი წარმოდგენა და საკუთარი მიდგომა ამ საკითხებისა და პრობლემების მიმართ. ეს ახალგაზრდა მოქალაქეს პროცესებში მონაწილეობისა და მოქმედების საშუალებას აძლევს (სწავლა დემოკრატიულ პროცესებში მონაწილეობის „მიზნით“).

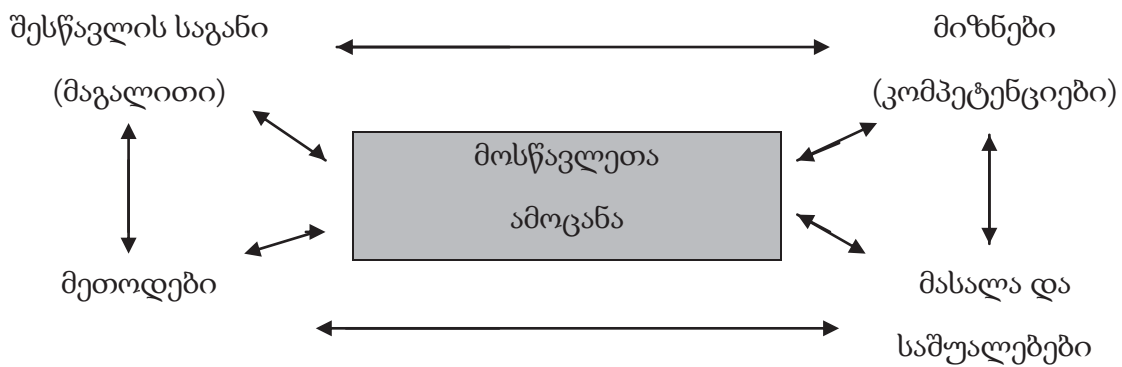
2. პოლიტიკის გაცნობასთან დაკავშირებული ამოცანა და ძირითადი კითხვები

2.1 მასწავლებელთა ამოცანა დემოკრატიული მოქალაქეობისა და ადამიანის უფლებათა შესახებ სწავლებისას

არა მხოლოდ დემოკრატიული მოქალაქეობისა და ადამიანის უფლებათა შესახებ სწავლებაში, არამედ სწავლებისა და სწავლის ყველა სფეროში, ზედმიწევნით ზუსტად შერჩეული მაგალითები მოსწავლეებს ეხმარება შესწავლის კომპლექსური საგნის აღქმასა და გაგებაში. დემოკრატიული მოქალაქეობისა და ადამიანის უფლებათა შესახებ სწავლების წინამდებარე გამოცემაში შესული მასწავლებელთა სახელმძღვანელოები (წიგნები II-დან V-ის ჩათვლით), რომლებიც განკუთვნილია სასკოლო განათლების დაწყებითი, საშუალო და მაღალი საფეხურებისათვის, ყველა თავში შეიცავს მოცემულ პრინციპს და, ასევე, გვთავაზობს სხვადასხვა შესაძლო მიდგომას. სახელმძღვანელოებში ასევე შესულია მითითება იმის თაობაზე, რომ ეს მაგალითები შესაძლებელია აღებულ იქნას სკოლის მმართველობის კონტექსტიდან ან ნებისმიერ დონეზე განხორციელებული პოლიტიკური გადაწყვეტილების მიღების პროცესიდან, რომელთა შორისაც არჩევანი უნდა გაკეთდეს მოსწავლეების ასაკობრივი ჯგუფის ინტერესების გათვალისწინებით, ასევე მასალის ხელმისაწვდომობის ან მოსწავლეების მიერ მასალის შექმნის შესაძლებლობებისა და სწავლის სასურველი შედეგების გათვალისწინებით.

ეს მაგალითები, ძირითადად, ორი ტიპისაა - პოლიტიკური საკითხის ან პრობლემის ანალიზი, ან პოლიტიკური გადაწყვეტილების მიღების პროცესის ანალიზი. მასწავლებლის კომპეტენციაში შედის გადაწყვეტილების მიღება იმის თაობაზე, თუ რა ტიპის მასალა წარმოადგენს მისი მოსწავლეებისათვის შესაფერის მასალას და რა მასალის მოპოვება იქნება შესაძლებელი.

დემოკრატიული მოქალაქეობისა და ადამიანის უფლებათა შესახებ სწავლებაზე პასუხისმგებელი მასწავლებლის ამოცანას, პოლიტიკის თემაზე გაკვეთილის დაგეგმვისა და მოქმედებათა თანამიმდევრობაზე გადაწყვეტილების მიღებისას, წარმოადგენს შემდეგ ელემენტთა ერთმანეთთან დაკავშირება:

ნებისმიერი გაკვეთილის დაგეგმვა წარმოუდგენელია სწავლებისა და სწავლის ამ ელემენტების გათვალისწინებისა და მათი ერთმანეთთან დაკავშირების გარეშე. ამ ელემენტებიდან ერთ-ერთში ცვლილების შეტანა გავლენას იქონიებს დანარჩენ ელემენტებზე. მეორე მხრივ, შესწავლის საგანი შესაძლებელია განისაზღვროს გარკვეული მიზნის გათვალისწინებით და პირიქით - მიზანი შესაძლებელია განისაზღვროს შესწავლის საგნის გათვალისწინებით.

2.2 ძირითადი კითხვები

- რისი კეთების უნარს უნდა ფლობდნენ ჩემი მოსწავლეები მოცემული თავის შესწავლის შემდეგ? რა უნდა გაიგონ მათ და რისი ახსნა უნდა შეეძლოთ სხვებისათვის და რა კრიტერიუმებით უნდა შეეძლოთ ხელმძღვანელობა პოლიტიკურ საკითხზე მსჯელობისას.
- რა საშუალებით უნდა შევაფასო მათი კომპეტენციის განვითარების დონე?
- როგორ შეიძლება ჩემმა მოსწავლეებმა გამოიყენონ ყოველდღიურ ცხოვრებაში ან სკოლაში მიღებული გამოცდილება პოლიტიკის გაცნობისას?
- როგორ აღიქვამენ ჩემი მოსწავლეები პოლიტიკური გადაწყვეტილების მიღებას?
- რამდენად არიან ჩემი მოსწავლეები გარკვეულნი თავიანთ ინტერესებში?
- პოლიტიკაში მიმდინარე რომელი მოვლენები ან რომელი აქტუალური პოლიტიკური საკითხები ეხება ჩემს მოსწავლეებს?
- რომელი აქტუალური პოლიტიკური საკითხების აღქმას შეძლებენ ჩემი მოსწავლეები?
- ეს საკითხები უკავშირდება სკოლის მმართველობას თუ ადგილობრივ, რეგიონულ, ეროვნულ თუ საერთაშორისო პოლიტიკას?

- როგორ წავახალისო ჩემი მოსწავლეები, რომ მიიღონ მონაწილეობა განსახილველი საკითხის არჩევაში?
- რა საშუალებები ან მასალა უნდა შევარჩიო, რომ შესაძლებელი იყოს მასზე განსხვავებული მოსაზრებების გამოთქმა?
- რა დავალება უნდა მივცე ჩემს მოსწავლეებს დამოუკიდებელი სამუშაოს სახით?
- რა ინფორმაციის მოწოდება შეუძლიათ ჩემს მოსწავლეებს მოცემულ საკითხზე?
- რომელი ძირითადი კონცეფციების გამოყენებას შეძლებენ ჩემი მოსწავლეები მოცემული თემისა თუ საკითხის შესახებ მსჯელობისას?
- როგორია ჩემი მოლოდინი ჩემი მოსწავლეების მიერ მოცემულ საკითხზე გამოთქმულ მოსაზრებებთან დაკავშირებით?
- როგორია ჩემი საკუთარი მოსაზრება მოცემულ საკითხთან დაკავშირებით? რა კრიტერიუმებს ვანიჭებ უპირატესობას მოცემულ საკითხზე მსჯელობისას?
- როგორ უნდა უზრუნველყო ის, რომ ჩემი საკუთარი მოსაზრება თავს არ მოვახვიო ჩემს მოსწავლეებს?
- რა ქმედებების გახორციელებას ველი ჩემი მოსწავლეებისაგან?